

Rassenproef zomertarwe 2011: bakkwaliteit maakt het verschil

Lieven Delanote, Johan Rapol

Zomertarwe is na triticale het belangrijkste biologische graangewas in Vlaanderen. In een vergelijkende rassenproef werd het verschil vooral gemaakt in de bakkwaliteit. Zomertriticale gaat minstens mee met de betere zomertarwes voor wat betreft opbrengst en gewasontwikkeling.

Proefopzet

Er werden 9 rassen zomertarwe aangeboden voor deze rassenproef. Voor vier van deze rassen was biologisch zaaizaad beschikbaar.

Het 'Thermoseed' procédé is een nieuwe methode om zaadoverdraagbare ziektes te bestrijden. Door middel van een hittebehandeling met stoom wordt zaaigraan ontdaan van een breed spectrum aan zaadgebonden schimmels (www.agrifirm.com). Deze behandeling zou een meer bedrijfzekere opkomst waarborgen, waardoor ook minder zaaizaad kan gebruikt worden. In deze proef werden voor het ras Lavett een onbehandelde en een Thermoseed variant vergeleken.

Voor triticale zijn ondertussen ook enkele zomerrassen beschikbaar. De vraag stelt zich of zomertriticale een meerwaarde heeft ten opzichte van zomertarwe, zoals dit bij de wintertypes het geval is.

In deze proef werden daarom twee rassen zomertriticale opgenomen (Bienvenu en Dublet).

Deze proef werd aangelegd in een blokkenproef met 4 parallellen.

Teeltverloop

Het teeltverloop wordt weergegeven in tabel 1. Het zaaien gebeurde onder zeer goede omstandigheden. De opkomst was voor alle rassen goed tot zeer goed. Het voorjaar 2011 was uitzonderlijk warm en droog. In de periode maart – juni regende het in totaal amper 100 mm. Geen enkel keer regende het meer dan 10 mm per dag. Vanaf begin juli regende het regelmatig. Hierdoor moest de oogst uitgesteld worden.

De ziektedruk bleef onder deze omstandigheden zeer laag. Bij de beoordeling eind mei werd geen noemenswaardige aantasting vastgesteld. In dit verslag wordt daarom verder geen melding van ziektes gemaakt. Daarentegen was er zware vraatschade op de bladeren door het graanhaantje.

Door de droogte en door de schade door het graanhaantje oogde het gewas kort en zeer ijl. Niettemin werd nog een gemiddelde opbrengst van 5,2 ton gerealiseerd. De verschillen tussen de rassen waren eerder beperkt.

Tabel 1: Teeltverloop

Proeflocatie	Proefhoeve	Inagro vzw. afdeling biologische productie - Beitem
Proefplan		blokkenproef in 4 parallellen
Voorteelt		wortelen
Grondbewerkingen	11/mrt/11	opentrekken met vaste tandeg
	15/mrt/11	opentrekken met vaste tandeg
	16/mrt/11	ploegen
Zaai	23/mrt/11	combinatie rotoeg met pneumatische zaaimachine
Zaaidichtheid		500 zaden/m ²
Bemesting	15/mrt/11	25 ton/ha gangbare runderdrijfmest
Onkruidbestrijding	13/apr/11	wiedeggen
	22/apr/11	wiedeggen
	04/mei/11	wiedeggen + onderzaai witte klaver
Gewasbescherming		nihil
Oogst	17/aug/11	

Bespreking rassen (tabellen 2 en 3)

Zomertarwe

Aurum wordt in Nederland voorgesteld als de vervanger van het standaardras Lavett. Aurum maakt voldoende gewas maar heeft een opgerichte bladstand. Hierdoor is de bodembedekking minder goed. Het stro is kort. Aurum haalde met 5,5 ton / ha een goede opbrengst. Het hectolitergewicht (81,3 kg) is hoog. Inzake bakwaarde is het eiwitgehalte voldoende.

Bombona is nieuw in deze proef. Bombona maakt een vrij fors gewas met een gemiddelde bodembedekking. Het stro is lang. De opbrengst (5,5 ton / ha) is goed. het hectolitergewicht (77,2 kg) voldoende. De bakwaarde is zeer goed.

Dafne is nieuw in deze proef. Dafne laat een eerder schrale indruk na op het veld. De gewasontwikkeling is matig, de bodembedekking eerder laag. De opbrengst (5,3 ton / ha) en het hectolitergewicht (76,7 kg) zijn gemiddeld. De normen voor bakkwaliteit worden net gehaald.

Epos is een al langer bekende zomertarwe. Epos is eerder matig qua gewas. De strolengte is gemiddeld. Epos haalde een hoge opbrengst (5,5 ton ha) met een voldoende hectolitergewicht (76,4). De waarden voor bakkwaliteit zijn goed.

Lavett is op dit moment het standaard ras voor biologische baktarwe. Lavett gaf in deze proef een vrij gemiddelde gewasstand en strolengte.

De opbrengst was met een kleine 5 ton / ha laag. Lavett bevestigt zijn zeer goede bakkwaliteit (o.m. 13 % eiwit).

Sensas realiseerde ondanks een eerder matige gewasstand toch een vrij goede bodembedekking. Het stro is kort. De opbrengst (5,2 ton / ha) is gemiddeld. Het hectolitergewicht (79,2) en de bakkwaliteit zijn superieur (o.a. 13,5 % eiwit). Het valgetal (281) is voldoende, maar laag in vergelijking met de andere rassen. Het voorbije jaar toonde Sensas zich schotgevoelig.

Septima is nieuw in deze rassenproef. De gewasstand lijkt eerder schraal. De strolengte is kort. Septima realiseerde een gemiddelde opbrengst (5,2 ton / ha) met een zeer goed hectolitergewicht (79,8) en een superieure bakkwaliteit (o.a. 13,5 % eiwit).

Specifik werd voor het tweede jaar in deze proef opgenomen. De gewasontwikkeling was gemiddeld. Het stro is kort. De opbrengst is met 5 ton / ha aan de lage kant. Het hectoliter gewicht (78,8 kg) is goed, de bakkwaliteit is superieur (o.a. eiwitgehalte 13,6 %).

Thasos is een baktarwe ras dat reeds vrij lang gekend is. Thasos vormt een goed gewas met lang stro. De opbrengst (5,3 ton / ha) was in deze proef gemiddeld. Het hectolitergewicht (80,3 kg) was zeer goed, de bakkwaliteit voldoende. Het valgetal (288) is voldoende, maar laag in vergelijking met de andere rassen. Het voorbije jaar toonde Thasos zich schotgevoelig.

Tabel 2: Opkomst en gewasontwikkeling

Ras	Verdeler	Bio	Opkomst (%)		Gewasontwikkeling	Uitstoeling	Bodembedekking	Strolengte (cm)		
			13-04-2011		18-05-2011	18-05-2011	18-05-2011			
Aurum	CZAV	BIO	75	cd	6,8	6,3	41,3	73,4	ef	
Bienvenu	Lemaire Deffontaines	NCB	75	cd	6,9	5,9	46,3	85,2	b	
Bombona	Semences Partners	NCB	73	cd	7,3	6,3	45,0	81,6	bc	
Dafne	Semences Partners	NCB	71	d	6,9	6,5	40,0	75,3	de	
Dublet	Semences Partners	NCB	73	d	6,5	7,3	50,0	92,8	a	
Epos	Lemaire Deffontaines	BIO	75	cd	6,5	6,8	42,5	77,9	cde	
Lavett	Agrifirm ACM	BIO	84	a	6,8	7,0	48,8	77,4	cde	
Lavett Thermoseed	Agrifirm ACM	BIO	76	bcd	6,5	6,3	42,5	79,3	cd	
Sensas	Serasem	NCB	81	abc	6,0	5,9	50,0	68,9	fg	
Septima	AgriObtentions	NCB	84	ab	5,8	6,6	45,0	66,8	g	
Specifik	Lemaire Deffontaines	NCB	78	abcd	6,8	6,8	45,0	69,9	fg	
Thasos	Agrifirm ACM	BIO	77	abcd	6,9	6,8	47,5	80,9	bc	
<i>Gemiddelde</i>			76,8		6,6	6,5	45,3	77,4		
<i>V.C.(%)</i>			5,7		7,2	16,3	18,3	3,9		
<i>P-waarde</i>			<0,01**		0,651	0,782	0,775	< 0,01**		
<i>Quotering</i>					zeer goed	zeer veel				
					zeer slecht	zeer weinig				

Tabel 3: Opbrengst en kwaliteit

Ras	Korrelopbrengst (15% vocht)		Hectoliter- gewicht		Bakkwaliteit			
	kg/ha		kg		eiwit % ds	Valgetal	Zeleny	Zeleny/ eiwit
Aurum	5496	ab	81	a	11,7	355	57	4,9
Bienvenu	5350	abc	68	f	11,9	62	25	2,1
Bombona	5483	ab	77	d	12,7	306	63	4,9
Dafne	5336	abc	77	d	11,6	244	41	3,5
Dublet	5693	a	71	e	10,7	62	17	1,6
Epos	5487	ab	76	d	12,4	293	47	3,8
Lavett	4777	d	77	d	13,3	375	57	4,3
Lavett Themoseed	4962	cd	77	d	12,7	265	55	4,3
Sensas	5204	abcd	79	bc	13,5	281	61	4,5
Septima	5224	abcd	80	bc	13,5	342	58	4,3
Specifik	5077	bcd	79	c	13,6	424	61	4,5
Thasos	5290	abc	80	ab	12,2	288	48	3,9
<i>Gemiddelde</i>	<i>5282</i>		<i>77</i>		<i>12,5</i>	<i>275</i>	<i>49</i>	<i>4</i>
V.C.(%)	5,44		1,17					
P-waarde	< 0,01**		< 0,01**					
<i>Normwaarden Maalderijtarwe</i>					≥ 12	≥ 220	≥ 35	≥ 3
					> 13		> 45	

Thermoseed

In de gegeven zeer goede kiemomstandigheden van deze proef, kwam de meerwaarde van de thermoseedbehandeling niet tot uiting. Bij het onbehandelde zaad bedroeg de opkomst 84 %. Het thermoseed-object bleef steken op 76 %. Er moet worden opgemerkt dat, hoewel beide loten door Agrifirm werden aangeleverd, de herkomst mogelijks verschillend was. De thermoseedbehandeling wordt vooral toegepast op onzekere partijen.

Zomertriticale

Bienvenu is een alternatieve triticale. De gewasontwikkeling was gelijk aan deze van de betere zomertarwes. Dit geldt ook voor de opbrengst (5,4 ton). Het stro is wel langer. Het hectolitergewicht is, overeenkomstig dat van triticale, laag (68 kg).

Dublet viel op in het proefveld omwille van zijn fors gewas en het lange stro. De bodembedekking was goed. Dublet haalde met 5,7 ton / ha de hoogste opbrengst in deze proef. Het hectolitergewicht bedroeg 70,6 kg.

Besluit

Het voorjaar 2011 was uitzonderlijk droog. Van zaai tot eind juni viel amper 100 mm regen. Daarnaast zorgde het graanhaantje voor veel vraatschade aan het bladapparaat. Niettemin werd met gemiddeld 5,3 ton / ha nog een redelijke opbrengst gehaald.

Septima, Specifik en Sensas komen naar voor als superieure baktarwes. Hun opbrengst was eerder iets lager dan gemiddeld. In tweede orde wat betreft kwaliteit volgen Thasos, Epos, Bombona en Lavett. Lavett kent een tegenvallende opbrengst. De volle gewasstand is een meerwaarde van Bambona. Aurum haalt een hoge opbrengst met een voldoende bakkwaliteit. Dafne heeft een goede opbrengst, maar is te ijl en heeft onvoldoende kwaliteit in vergelijking met de andere rassen.

Bij zomertriticales blijft Bienvenu steken tussen de betere zomertarwes en lijkt de toegevoegde waarde beperkt. Dublet maakt een sterk indruk door een goede gewasstand en de hoogste opbrengst in deze proef.

Contactpersoon: Lieven Delanote (Inagro)

Tel: +32 (0)51 27 32 50

E-mail: lieven.delanote@inagro.be